

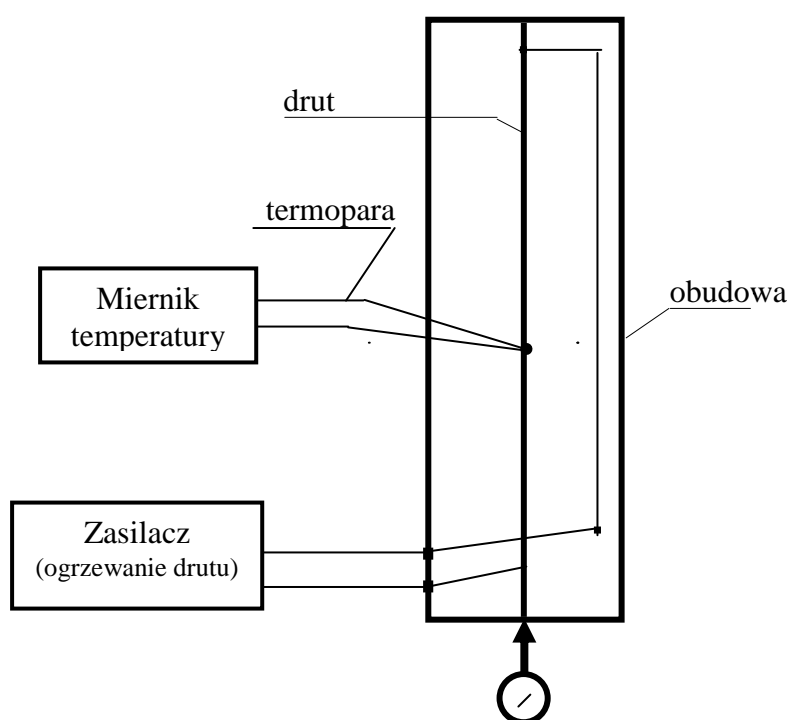
ĆWICZENIE NR 29A

POMIAR WSPÓŁCZYNNIKA ROZSZERZALNOŚCI LINIOWEJ METALI METODĄ ELEKTRYCZNĄ

I. Zestaw przyrządów:

1. Czujnik mikrometryczny do pomiaru wydłużenia drutu
2. Zasilacz prądu stałego: wydajność prądowa = 5A , $U_{wy} = \text{min. } 10V$
3. Cyfrowy miernik temperatury.

II. Schemat układu pomiarowego

III. Przygotowanie zestawu pomiarowego do pracy:

1. Sprawdzić zgodność elementów układu pomiarowego z powyższą listą.
2. Ustawić czujnik mikrometryczny tak, by duża wskazówka pokrywała się z cyfrą „0” jego skali na obwodzie. W tym celu należy ostrożnie przekręcić pierścień czujnika.

W trakcie pomiarów nie dotykamy czujnika mikrometrycznego !!!

3. Włączyć miernik temperatury i odczytać jego wskazanie – temperaturę początkową (pokojową) t_0 . Przyjąć, że długość początkowa L_0 badanego drutu w temperaturze początkowej t_0 wynosi

$$L_0 = (0,890 \pm 0,004)[m] \text{ – dla 1 zestawu}$$

$$L_0 = (0,900 \pm 0,004)[m] \text{ – dla 2 zestawu}$$

$$L_0 = (0,905 \pm 0,004)[m] \text{ – dla 3 zestawu}$$

IV. Przebieg pomiarów:

1. W obecności prowadzącego zajęcia – pokręćła regulacji ograniczenia prądowego i napięciowego ustawić w lewym skrajnym położeniu (takiemu położeniu odpowiada wartość 0A i 0V). Włączyć zasilacz. Ustawić napięcie bez obciążenia na ok. 7,5V i nie zmieniać.
(W pewnych typach zasilaczy, aby ustawić napięcie trzeba nastawić minimalną wartość prądu. W zasilaczach NDN i MPC należy tak pokręcić pokrętką regulacji prądowej, by zgasła dioda cc a zaświeciła się dioda cv).
W niektórych zasilaczach napięcie wyjściowe jest już ustawione i na pokrętko regulacji napięciowej jest założona blokada.
Wartość prądu w obwodzie zmieniać od 0 co ok. 0,4 A - do chwili osiągnięcia temperatury ok. 140 °C.
2. Po każdorazowym ogrzaniu drutu odczekać około 5 min., aby ustabilizowała się temperatura. Zanotować uzyskaną temperaturę t i wskazanie ΔL czujnika mikrometrycznego.
3. Pomiary przeprowadzać do temperatury drutu nie większej niż **140 °C**.

V. Opracowanie wyników:

1. Sporządzić wykres zależności względnego wydłużenia drutu $\frac{\Delta L}{L_0}$ od przyrostu temperatury ΔT ($\Delta T = t - t_0$). Dla wybranych punktów z początkowego, środkowego i końcowego zakresu temperatur zaznaczyć pola niepewności. Z nachylenia wykresu wyznaczyć współczynnik rozszerzalności liniowej α badanego materiału.
2. Metodą regresji liniowej wyznaczyć, a następnie omówić, parametry prostej $y = Ax \pm B$ (gdzie: $y = \Delta L / L_0$, $x = \Delta T$, $A = \alpha$, niepewność $\Delta A = \Delta \alpha$) oraz współczynnik korelacji r . Nanieść na wykres prostą najlepszego dopasowania. Porównać parametry tej prostej z wartością α wyznaczoną w punkcie 1 i przedyskutować wnioski płynące z tych porównań.
3. Wyniki pomiarów i obliczeń umieścić w tabelce.

VI. Proponowane tabele pomiarowe

L_0	ΔL_0	t_0	t	Δt	ΔT	$\Delta L'$	$\Delta(\Delta L')$
m	m	°C	°C	°C	°C	m	m
			...			...	

ΔL	$\Delta(\Delta L)$	$\frac{\Delta L}{L_0}$	$\Delta\left(\frac{\Delta L}{L_0}\right)$	z wykresu	z regresji		$\frac{\Delta \alpha}{\alpha}$
				α	$\alpha = A$	$\Delta \alpha = \Delta A$	
m	m			1/K	1/K	1/K	%
...		...					